

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Tožba – Tone Pavček

POTEK URE

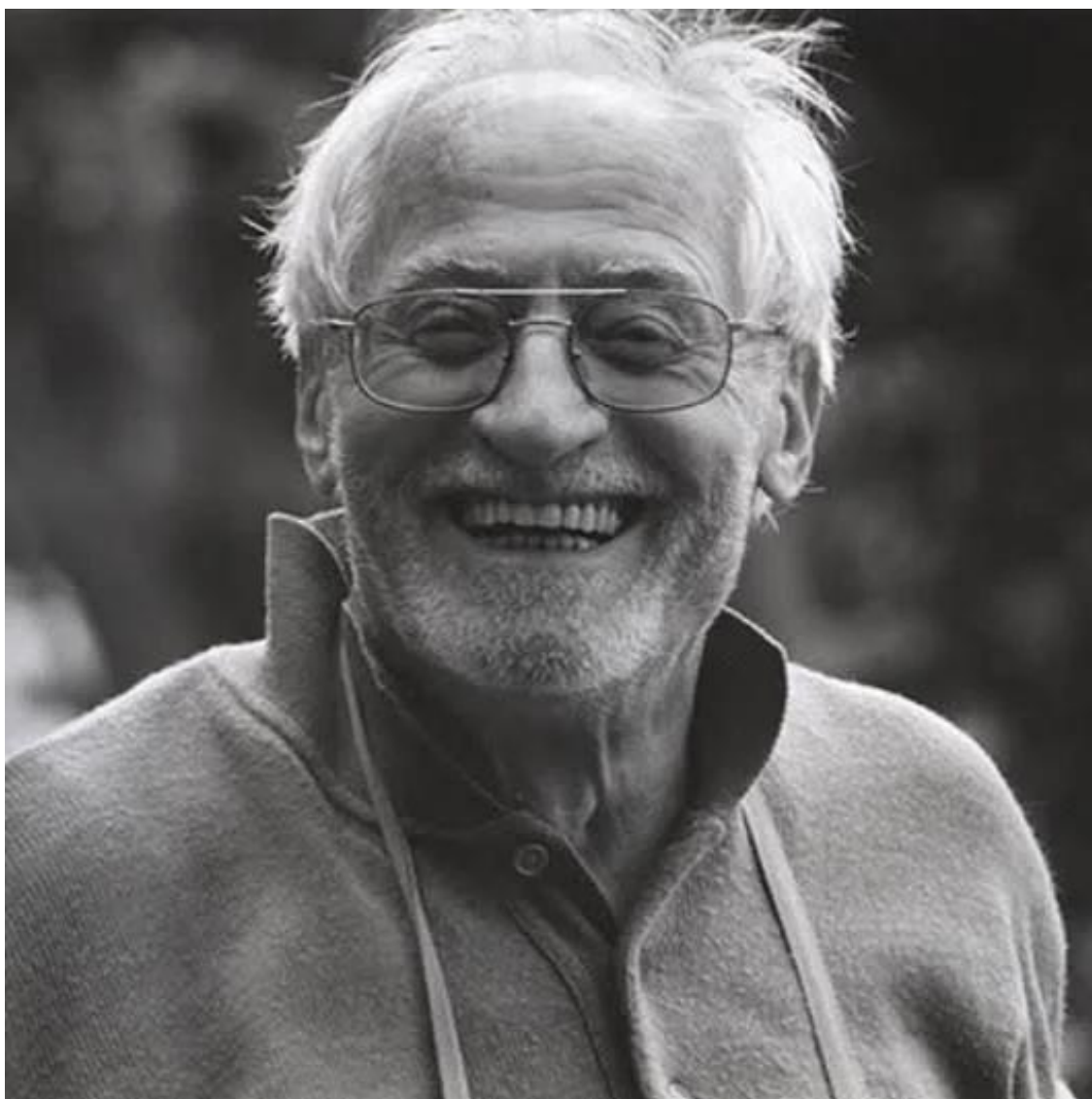
Danes bomo uro slovenščine posvetili slovenskemu pesniku Tonetu Pavčku in njegovi pesmi »Tožba«, ki govori o pogovoru – in o tem, kako se včasih kdo počuti, ko ga nihče ne poslušša.

Uro začnemo z igro »Ugani, kdo se pogovarja«. Na tablo zapišemo nekaj parov, kot so *sonce – nebo*, *čebela – cvet*, *otrok – pesem*, in skupaj ugotavljamo, kaj imajo skupnega.

Ugotovimo, da se vsi “pogovarjajo” na svoj način – tako kot v življenju tudi ljudje, živali in narava nenehno komunicirajo.

Poglejmo naslov pesmi – *Tožba*. Pogovorimo se, kaj pomeni ta beseda. Ugotavljamo, da “tožba” ni le pravni izraz, ampak tudi izraz žalosti, pritoževanja ali občutka zapuščenosti. S tem ustvarimo vzdušje, v katerem bomo pesem lažje razumeli.

Pesnik Tone Pavček je bil rojen leta 1928 v Šentjuriju pri Novem mestu, bil je član pesniške skupine *Pesmi štirih*, prevajalec, publicist in velik ljubitelj slovenskega jezika. Njegove pesmi govorijo o družini, domovini, naravi in o lepoti vsakdanjega življenja. Pavček pogosto piše toplo, preprosto, a globoko – tako, da se dotakne vsakega izmed nas.

Pavček je nekoč zapisal: »Če človek ni vsaj malo pesnik, tudi človek ni.«

S tem nas povabi, da v sebi poiščemo delček pesnika – tistega, ki zna čutiti in misliti s srcem.

**Pesem *Tožba* preberemo najprej enkrat skupaj –
poslušamo, kako zveni, kakšen ritem ima, katere
besede se ponavljajo.**

Tožba

Vsak se s kom pogovarja:
Babica z dedom,
mama z očetom,
zemlja s kmetom,
čebela s cvetom,
a z nebom
jutranja ali večerna zarja.
Vsak se s kom pogovarja.

Knjiga z bralcem,
igra z igralcem,
pa še z gledalcem,
pavček s kazalcem,
pa še z mezincem,
ali z žvečilcem,
pivec z veho,
pevec z mehom,
šef pa s sefom,
če je v njem kaj denarja.

Vsak se s kom pogovarja.

Le zame nihče se ne zmeni,
le z mano nihče se ne meni,
le mene nihče ne ceni,
kot da so vsi – gluhi in nemi.

Nato jo ponovno preberemo po vlogah – vsaka kitica dobi svojega bralca. Tako lažje začutimo melodijo jezika in pogovornost verzov.

Po branju skupaj razmišljamo:

- Kdo se v pesmi pogovarja in o čem?
- Kdo je tisti, ki se pritožuje, da z njim nihče ne govori?
- Kaj nam s tem želi povedati pesnik?

Pesem na preprost način govori o osamljenosti, o tem, da vsakdo potrebuje nekoga, ki ga poslušča. Vsi se z nekom pogovarjajo, le pripovedovalec pesmi ostaja sam – in to ga boli.

Smo se že kdaj počutili podobno, in kaj nam v takih trenutkih pomaga?

Razdelimo se v skupine in razmislimo, kdo ali kaj se pogovarja z nami – lahko so to ljudje, živali, predmeti ali narava. Zapišemo pare, kot na primer *jaz z glasbo, jaz z mačko, jaz s spomini, jaz z vetrom.*

Nato vsak par preberemo na glas in skupaj sestavimo novo, razredno pesem po vzoru Pavčka.

Za kratek premor izvedemo še igro »Pogovori v tišini« – v dvojicah se poskušamo pogovarjati brez besed, samo z mimiko ali gibi.

Po dejavnosti se pogovorimo, kaj smo opazili.
Ugotovimo, da lahko veliko povemo tudi brez besed
– s pogledom, nasmehom, dotikom – in da
Pavčkova pesem govori prav o tem, kako pomembno
je, da se resnično slišimo.

Pesem nas uči poslušanja, razumevanja in sočutja.

Vsak pove, katera vrstica ali misel iz pesmi se ga je
najbolj dotaknila in zakaj.

Pesem *Tožba* nas tako nauči, da ni pomembno le
govoriti, ampak tudi slišati – in da je včasih že
majhna beseda ali nasmeh tisto, kar nekoga reši
tišine.

